

บทที่ 2

เสียงในภาพยนตร์

เสียงเป็นพลังงานรูปหนึ่งซึ่งมีต้นกำเนิดจากหลายแหล่งด้วยกัน และเราสามารถแบ่งเสียงออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทด้วยกัน คือ เสียงที่เกิดจากธรรมชาติกับเสียงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ ทั้งนี้ก็เพื่อจะนำเสียงในช่วงคลื่นความถี่ที่มนุษย์สามารถรับฟังเสียงได้นำไปสร้างบรรยากาศประกอบการสร้างอารมณ์ให้ผู้ที่ได้รับฟังเสียงมีอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์หรือความรู้สึก โกรธ กลัว

โดยปกติมนุษย์ที่มีประสาทรับเสียงและหูเป็นปกติจะสามารถได้ยินเสียงต่างๆ ที่เข้ามากระทบโสตประสาทอยู่เสมอ ซึ่งมนุษย์เราจะสามารถแยกแหล่งกำเนิดของเสียงที่มาจากแหล่งต่างๆ ได้ตามประสบการณ์ที่ได้เคยเรียนรู้มาในอดีต ซึ่งสามารถที่จะกระตุ้นเตือนความทรงจำต่างๆ ได้ และนอกจากนี้เสียงยังสามารถสร้างข้อมูลใหม่ๆ ให้กับเราได้อีกด้วย ในกรณีที่เราได้ยินได้ฟังเป็นครั้งแรกก็จะเกิดการเรียนรู้ขึ้นและเก็บบันทึกไว้ในประสาทส่วนความจำ เมื่อเราได้ยินเสียงนั้นอีกก็จะสามารถตอบได้ว่า เป็นเสียงที่มีแหล่งกำเนิดมาจากอะไร

สำหรับการสร้างภาพยนตร์นั้นก็มีการจัดสร้างบรรยากาศและเหตุการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนความจำจากประสบการณ์ของมนุษย์ประกอบการบรรยาย อธิบาย และเร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมภาพยนตร์ เสมือนว่าผู้ชมได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ตามภาพที่ปรากฏแก่สายตาของผู้ชม เพื่อปลุกเร้าและกระตุ้นให้ผู้ชมคอยติดตามเรื่องราวไปอย่างต่อเนื่อง และได้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างดี ซึ่งเป็นความประสงค์ของผู้สร้างภาพยนตร์ที่จะตรึงคนดูไว้ตลอดเวลาที่ชมภาพยนตร์นั้น

ด้วยเหตุที่เสียงเป็นส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ที่จะกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามภาพ ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และวิธีการอันเป็นเทคนิคที่จะนำเสียงมาประกอบภาพยนตร์ให้ดีที่สุดเท่าที่กำลังความสามารถของมนุษย์และเครื่องมือต่างๆ จะทำได้

เสียงที่ใช้ในภาพยนตร์สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. เสียงบรรยาย (COMMENTARY หรือ NARRATION)

เสียงบรรยายเป็นเสียงที่มีหน้าที่ในการบอกเรื่องราวและรายละเอียดบางอย่างที่ภาพไม่ได้บอกไว้ คือ ทำหน้าที่ช่วยเสริมภาพโดยจะต้องคำนึงถึงผู้ชมและความยาวของคำบรรยาย¹

คำบรรยายมีหลายประเภท มีประโยชน์และหน้าที่ต่างกันไป คือ

1.1 คำบรรยายที่เป็นการอธิบาย เป็นคำบรรยายที่อธิบายเรื่องราวที่ภาพไม่ได้บอกไว้ คือ ทำหน้าที่ช่วยเสริมภาพโดยจะต้องคำนึงถึงผู้ชมและความยาวของคำบรรยาย

1.2 คำบรรยายที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม คำบรรยายนี้ไม่เหมือนประเภทแรก คือ คำบรรยายประเภทนี้จะเป็นคำบรรยายที่ให้รายละเอียดของภาพที่ปรากฏแก่สายตา เช่น บอกอายุ ความเก่าแก่ ส่วนสูง หรือรายละเอียดอื่นๆ ที่ทำให้คนดูเข้าใจภาพได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับภาพยนตร์โฆษณาจะมีเสียงบรรยายประเภทนี้ด้วยในการที่จะกล่าวถึงสินค้าและลักษณะสินค้า รวมทั้งสโลแกนของสินค้า เป็นการย้ำเน้นให้คนดูได้ยินเพื่อให้คนดูจดจำได้

1.3 คำบรรยายที่เน้นจุดสำคัญ เป็นการเน้นบางสิ่งบางอย่างในภาพที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องซึ่งคนดูอาจมองข้าม หรือละเลยผ่านจุดที่ต้องการให้ดู

1.4 คำบรรยายช่วยเชื่อมโยงฉาก จะทำหน้าที่เชื่อมโยงฉากหนึ่งไปสู่อีกฉากหนึ่งซึ่งช่วยทำให้เกิดความต่อเนื่องในภาพยนตร์มากขึ้น²

2. เสียงประกอบ (SOUND EFFECT)

เสียงประกอบจะช่วยให้ภาพยนตร์ดูสมจริงและดูเหมือนธรรมชาติมากยิ่งขึ้นโดยที่เสียงที่นำมาใช้ประกอบนั้นจะต้องสมจริงและสอดคล้องกับภาพที่นำมาเสนอด้วย เสียงประกอบมี 2 ประเภทคือ

¹ ปิยกุล เลาวัญศิริ , ความรู้ทั่วไปทางภาพยนตร์ (กรุงเทพมหานคร . บพิธการพิมพ์ , 2529) , หน้า 91-92

² พิศารกรณ์ เอื้อพรศิริกุล , กระบวนการหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528) , หน้า 30

1. เสียงประกอบที่อยู่ในฉากเป็นเสียงประกอบที่แหล่งเสียงปรากฏอยู่ในภาพด้วย ตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์โฆษณากระเบื้องตราเพชร ตอนที่เครื่องบินกำลังจะร่อนลงจอดที่สนามบิน เราก็ได้ยินเสียงเครื่องบิน และเสียงล้อกระทบแท่งพื้นสนามบิน

2. เสียงประกอบที่อยู่นอกฉาก เป็นเสียงประกอบที่ไม่เห็นแหล่งเสียงอยู่ในภาพ การใช้เสียงประกอบมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ภาพยนตร์ดูสมจริงสมจัง น่าเชื่อถือ และที่สำคัญเสียงประกอบที่ใช้นั้นจะต้องเข้ากับภาพไปด้วย การสร้างเสียงให้ดูสมจริงนั้นไม่จำเป็นต้องบันทึกเสียงระหว่างการถ่ายทำเสมอไป เราอาจสร้างเสียงขึ้นเพื่อเลียนเสียงที่เราสร้างขึ้นนั้นจะต้องฟังดูแล้วเหมือนจริงและฟังดูน่าเชื่อถือ¹

นอกจากนี้เสียงประกอบจะช่วยให้ภาพดูสมจริงแล้วเรายังสามารถนำเสียงประกอบมาตัดแปลงใช้ได้อีกมากมายโดยไม่มีข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้ใช้ เช่น

- เสียงประกอบช่วยสร้างฉากหรือสถานที่
- เสียงประกอบที่ช่วยบอกเรื่องราวนอกจอ เหล่านี้เป็นต้น

3. บทสนทนาหรือเสียงพูด (DIALOGUE)

เสียงพูด คือ การสนทนาหรือการโต้ตอบกันระหว่างตัวแสดง เป็นการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกตลอดจนอารมณ์ บทพูดที่ดีไม่ควรจะยาวเกินไปเพราะจะทำให้ขัดต่อความรู้สึกกับความเป็นจริง บางครั้งการพูดมากเกินไปก็เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและการสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ชมได้เช่นกัน

บทพูดนอกจากจะบอกอารมณ์ของตัวแสดง (EMOTION) แล้ว ยังบอกลักษณะของตัวแสดง (TO CHARACTERIZE THE ACTOR) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นบุคลิกลักษณะตลอดจนนิสัยใจคอของผู้พูด รวมทั้งภูมิหลัง การศึกษา ทัศนคติ ฐานะทางสังคมสังคมน่าเป็นอย่างไร

¹ ปิยกุล เลาว์ณศิริ อ่างแล้วหน้าเดียวกัน

หน้าที่อีกประการหนึ่งของบทสนทนาที่จะละเอียดเสียมิได้ คือความสามารถในข้อ มูลและรายละเอียดหลายๆ อย่างที่ไม่จงใจหรือเป็นการยึดเยียดโดยแผ่งมาในบทพูดและน้ำเสียงนอกจากนี้เสียงพูดหรือบทสนทนายังมีส่วนช่วยในการจำเนิ่นเรื่องทำให้ไม่เยิ่นเย้อและเข้าใจง่าย

4. เสียงดนตรี (MUSIC)

เสียงดนตรีเป็นเสียงที่มีอยู่ในภาพยนตร์ทุกๆ ไป และมีความสามารถในการกระตุ้นอารมณ์ของผู้ชมให้เกิดความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม สนุกสนานร่าเริง โสภเสรา โกรธ และ ตื่นเต้น ดนตรีสามารถช่วยให้การเล่าเรื่องโดยภาพมีความสมบูรณ์และได้อารมณ์ขึ้น นอกจากนั้นดนตรียังสามารถบอกสถานที่ของฉากได้ด้วย เช่น ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้

บางครั้งเราก็ใช้ดนตรีในการเชื่อมฉากให้เกิดความต่อเนื่อง ใช้แสดงสัญลักษณ์ และเลียนแบบธรรมชาติ (SYMBOLIC AND IMITATING MUSIC) ดนตรีใช้เสริมสร้างความงามของภาพยนตร์และช่วยกล่อมอารมณ์ของคนดูให้เกิดคล้อยตามอารมณ์ของหนังด้วย ผู้สร้างจึงต้องใส่ใจความละเอียดอ่อนในการนำดนตรีเข้ามาประสานกับภาพโดยให้เกิดความกลมกลืนเสมือนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาพ ¹

เสียงดนตรีในภาพยนตร์ทุกๆ ไป แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. เสียงดนตรีที่อยู่ในฉาก คือ เสียงดนตรีที่เครื่องดนตรีทำให้เกิดเสียงปรากฏในภาพด้วย เช่น ภาพโฆษณาเบียร์สิงห์โกลด์ ที่มีชายหนุ่มเล่นกีตาร์ ก็มีเสียงกีตาร์ด้วย

2. เสียงดนตรีอยู่นอกฉาก เป็นเสียงดนตรีที่ไม่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับภาพแต่ทำหน้าที่ช่วยเสริมอารมณ์ให้ภาพ และยังช่วยเน้นจุดสำคัญต่างๆ ของภาพยนตร์ตามต้องการด้วย ²

สำหรับภาพยนตร์โฆษณาส่วนมากมักจะมีดนตรีอยู่ด้วยเป็นการช่วยเสริมบรรยากาศและอารมณ์ของเรื่อง และยังสามารถบอกลักษณะของสินค้าได้ เช่น โฆษณาสินค้าวัยรุ่นนั้นก็มักจะใช้เพลงสนุกๆ ทันสมัย อย่างเช่น ภาพยนตร์โฆษณามากฝรั่ง CHICLETS ทั้งนี้ก็เพื่อเรียกร้องให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งสนใจเพลงพวกนี้สนใจกับภาพยนตร์

¹ ปรีชญ์ ภาสุกะกุล " การให้เสียงพูดในภาพยนตร์ " (สารนิพนธ์วารสารศาสตร์ บัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528 หน้า 8-9)

² ปิยกุล เลาว์ฉวีศิริ อ้างแล้ว หน้า 94-95

นอกจากนี้ภาพยนตร์โฆษณาจะมีเพลงที่เป็นเพลงของเรื่อง (JINGLE) ซึ่งเป็นเพลงที่แต่งขึ้นสำหรับโฆษณาชิ้นนั้นๆ ซึ่งจะเป็นลักษณะตามเรื่องราวในภาพยนตร์ และดนตรียังเป็นตัวกำหนดลักษณะของหนังด้วย

ที่กล่าวมาข้างต้น คือ เสียงต่างๆ ที่ใช้ประกอบภาพยนตร์ ซึ่งต่างก็มีลักษณะและหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป เสียงเหล่านี้จะต้องถูกนำมารวมกับภาพโดยผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนการบันทึกเสียงในระบบต่างๆ ซึ่งผู้สร้างจะพิจารณาก่อนแล้วว่าจะใช้ระบบใดจึงจะเหมาะสม

สม

สำนักหอสมุด